

ہری پاتر ۹ پرنس دورگہ

جی. کی. رولینگ

غلامحسین اعرابی

انتشارات پیکان

Rowling, Joanne Kathleen

رولینگ، جوآن کتلین

هری پاتر و پرنس دورگه / جی. کی. رولینگ (ترجمه) غلامحسین اعرابی -- تهران: پلیکان، ۱۳۸۲ - ۱ و ۲ ج.

ISBN: 964-8690-06-5: (دوره)

ISBN: 964-8690-04-9: (ج. ۱)

ISBN: 964-8690-05-7: (ج. ۲)

Harry Potter and the halfblood prince...

عنوان اصلی

کتاب حاضر نخستین بار تحت عنوان 'هری پاتر و شاهزاده نیمه‌مصل' ترجمه سپس تحت عناوین دیگر نیز ترجمه شده است.

فهرست‌نویس: براسلی خلایع فیپ

۱. داستان‌های کودکان انگلیسی - قرن ۲۰، ج. ۲، جادوگران -- داستان‌های نوجوانان، الفب. اعرابی.

غلامحسین، ۱۳۲۹ - مترجم، بد عنوان، ج. عنوان، هری پاتر و شاهزاده نیمه‌مصل.

PZ ۷۱ ر ۹۵ ۳۷۵

[ج] ۸۲۳/۹۱۲

ج ۱۳۸۲

۸۴-۱۷۰۱۷

کتابخانه ملی ایران

انتشارات: پلیکان

هری پاتر و پرنس دورگه

نویسنده: جی. کی. رولینگ / مترجم: غلامحسین اعرابی

صفحه‌آرایی: پلیکان / لیتوگرافی: نقره‌آبی

چاپ و صحافی: سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

نوبت چاپ: اول ۱۳۸۴ / تیراژ: ۵۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۶۴-۸۶۹۰-۰۶-۵ ISBN: 964-8690-06-5

قیمت: ۶۹۰۰ تومان

مرکز پخش: پخش مهر ۶۶۴۰۶۶۶۰

انتشارات پلیکان: میدان انقلاب، خ کارگر جنوبی، ک کاج، پ ۱۳، ط اول

صندوق پستی: ۱۳۱۴۵-۸۹۶

۶۶۹۲۰۲۰۵ - ۶۶۹۲۲۱۳۰ - ۶۶۴۳۹۹۲۳

مقدمه مترجم

بارها و بارها با این سؤال رو به رو شده‌ام که چرا این همه نوجوان و حتی بزرگسال - صرف‌نظر از ملیت، فرهنگ، زبان، جنسیت و موقعیت اجتماعی - در سراسر جهان چنین استقبال پرشوری از هری پاتر کرده‌اند؟ پاسخ به این پرسش هم آسان است و هم مشکل. جلد‌های اولیه هری پاتر به دلیل این که صرفاً برای نوجوانان نوشته می‌شدند، با کتاب‌های بعدی که هم از لحاظ زبان و هم از نظر شخصیت‌پردازی‌ها با تغییر مواجه شدند - درست مثل خود هری پاتر که هر سال که می‌گذشت یک سال بزرگ‌تر می‌شد - دلایل خاص خود را برای استقبال گسترده از آنها داشتند. مجموعه هری پاتر را نه می‌توان یک اثر کلاسیک نامید، چون فاقد بسیاری از ویژگی‌های آثار کلاسیک است - و نه می‌توان یک قصه پیش پا افتاده بازاری دانست - چون نشانه‌هایی از یک مجموعه تأثیرگذار را با خود حمل می‌کند.

کودکان در سراسر دنیا، از هر ملیت و قومی که باشند، خواسته‌ها و رویاهای تقریباً مشابه دارند. همین امر، به اضافه تبلیغات گسترده به نفع آن و حتی مخالفت‌های گسترده علیه آن، موجب شد که کودکان به کتاب‌های اول و دوم و حتی سوم رو آورند. موفقیت کتاب‌های بعدی فقط حاصل دنباله موفقیت جلد‌های اولیه بود؛ چون مخاطبان کتاب رفته رفته بزرگسال‌تر می‌شدند و در نتیجه، بنا به خواسته‌ها و سلیقه‌های قومی، جغرافیایی، ملی، مذهبی و غیره، کشش کم‌تری به این مجموعه داشتند.

ولی حس کنجکاوی آنها باعث می‌شد که مجموعه را دنبال کنند.

به هر صورت، هدف من در این مقدمه کوتاه بررسی علل یا رموز موفقیت کتاب‌های هری پاتر نیست. فقط قصد دارم حداقل دو محور اصلی مجموعه (محور ساختاری و محور محتوایی) را اندکی برای مخاطبان روشن‌تر سازم. این مجموعه از لحاظ ادبی چندان قوی نیست. کتاب‌های یک و دو کاملاً پیداست که برای کودکان نوشته شده‌اند، ولی از روش‌های مناسب شخصیت‌پردازی برای کودکان برخوردار نیستند. کتاب‌های بعدی زبان کودکانه خود را از دست می‌دهند و هر کتاب اندکی بزرگسالانه‌تر از کتاب بعدی می‌شود - که البته چندان هم بی‌مناسبت نیست، چون خواننده کتاب قبلی هری پاتر حالا بزرگ‌تر و باسوادتر شده است. نقطه ضعف کتاب‌های اول و دوم همین شیوه شخصیت‌پردازی است. البته این شیوه در کتاب‌های بعدی به دلیل باسوادتر شدن مخاطبان، کمی ضعف خود را از دست می‌دهد ولی هرگز به قوت نمی‌رسد.

شخصیت‌های داستان همگی دارای اسامی و القابی هستند که معانی آنها اشاره به شخصیت صاحبان آن اسامی دارد. اما مشکل اساسی این جاست که حتی منتقدین انگلیسی‌زبان این اثر نیز در مورد معانی ترکیبات نام‌ها با هم اتفاق نظر ندارند. دلیل آن هم این است که نویسنده - و یا شاید گروه ویراستاران این اثر - این اسامی را با استفاده از ترکیب‌های پیچیده لاتین، یونانی، فرانسه، انگلیسی و حتی روسی خلق کرده‌اند. بنابراین از یک کودک، هر چند زبان مادریش انگلیسی باشد، انتظار نمی‌رود که با شنیدن اسم شخصیت پی به روحیات او ببرد؛ در حالی که سراسر مجموعه پر از نام‌هایی است که برای روشن شدن معنی هر کدام به حداقل یک صفحه توضیح نیاز است.

در مصاحبه‌ای که با نویسنده کتاب انجام شده، او ادعا می‌کند که اکثر

این اسامی را خود خلق کرده است. شاید این ادعا در مورد بعضی از اسامی درست باشد، اما دور از باور است که یک شخص به تنهایی توانسته باشد شخصیت‌های اصلی داستان را با نام‌هایی مجهز کند که هر یک به نوعی با شخصیت آن هماهنگی دارد و ریشه اکثر آنها کلماتی غیرانگلیسی است.

این مجموعه هر چند از نظر شخصیت‌پردازی ضعیف قلمداد می‌شود، اما به طور قطع از پیرنگ داستانی نسبتاً خوبی برخوردار است. قطعاً داستانی که توانسته باشد در جلد‌های متعدد با چنین شور و استقبالی رو به رو شود، قصه‌ای دارد که خواننده را به دنبال خود می‌کشد؛ ولی از آن جا که حوادث پنج جلد اولیه غالباً کلیشه‌ای و قابل پیش‌بینی بودند نمی‌توان آن را مجموعه‌ای با پیرنگ قوی دانست. خوشبختانه در جلد ششم (هری پاتر و پرنس دورگه) که خیلی‌ها - حتی خود من - در ابتدا عناوین دیگری را برای آن انتخاب کردند، پیرنگ کتاب پیشرفت چشمگیری داشته است. ترجمه کلمه «پرنس» به عنوان شاهزاده احتمالاً به این دلیل صورت گرفته که در اثر شتاب ناشی از رقابت در عرضه سریع‌تر، تمام کتاب خوانده نشده بود تا معلوم شود که مقصود نویسنده از این کلمه چه بوده و به جای آن چه واژه‌ای باید قرار داده شود. تا یکی دو فصل آخر کتاب، پرنس و شخصیت و ماهیت او مخفی باقی می‌ماند. همین نکته نشان می‌دهد که حوادث جلد ششم، برخلاف جلد‌های پیشین چندان قابل پیش‌بینی نیست.

خیلی‌ها، از جمله خود من، بر این باور بودند - و شاید هنوز هم باشند - که مجموعه هری پاتر به هفت یا حداکثر هشت جلد ختم می‌شود. ولی جلد ششم اما و اگرهایی برای صحت این فکر به وجود می‌آورد. روی هم رفته هری پاتر اثری ادبی نیست، اما می‌توان آن را اثری

جامعه محور شمرد. وقایع آن تفاوتی با وقایع روزمره زندگی در جامعه انگلیس ندارد. همان ضعف‌ها و قوت‌های دولت و حکومت انگلیس در دولت حاکم بر جامعه جادوگری نیز دیده می‌شود. همان روابط عاطفی و اجتماعی مردمان عادی در خانواده‌های جادوگر نیز وجود دارد. در این داستان نیز مثل خود جامعه انگلیس، دخترها و زن‌ها نقشی کلیشه‌ای و درجه‌دو دارند و همه کارهای خارق‌العاده و قهرمانانه از مردها سر می‌زند و زن‌ها یا توصیه‌های عاقلانه و محتاطانه می‌دهند و یا با ترس خود تخم سردید می‌کارند. دخترها و پسرهای جادوگر نیز به همان اندازه آدم معمولی‌ها، دچار حسادت، خودخواهی، زیاده‌طلبی و... هستند.

به هر حال، در پاسخ به سؤال ابتدای این مقاله، در برخوردهای متعدد خود با نوجوانان انگلیسی‌زبان، شاهد بودم که یکی از دلایل علاقه خود به مجموعه را نامگذاری‌های شخصیت‌ها و عناصر کتاب ذکر می‌کنند. لذا سعی کردم تا آن جا که در چنین فرصت کوتاهی میسر بود، معانی یا برداشت‌های اسامی مهم کتاب را توضیح دهم. امیدوارم تا پایان کتاب بتوانم این توضیحات را کامل کنم.

اما، سخن آخرم با خوانندگان عزیز نوجوان این است که هری پاتر را بخوانید و سرگرم شوید، ولی توقع نداشته باشید از آن چیزی یاد بگیرید؛ چون تنها چیزبازری که در آن به چشم می‌خورد، مبارزه شر و باطل است که ما برای شناخت آن نیازی به هری پاتر نداریم. سراسر ادبیات خود ما پر از همین رویارویی‌ها است.

با آرزوی شادکامی و بهروزی شما عزیزان.

غلامحسین اعرابی

تابستان ۱۳۸۴